

חשיבות התיכון והתיאום ברביעת הפרות

- לשם הבנת חשיבות „תיאום” הפעולות הכרוכות ברביעה נזכיר לעצמנו עובדות אלה:
1. זרמת הפר יכולה להתקיים בחיונותה בתוך איברי המין של הפרה מ־24 עד 30 שעות.
 2. כדי להגיע עד הביצית שבחצוצרת־הרחם, על תאיהזרע לנדוד בתוך מערכת איברי המין של הפרה מ־4 עד 6 שעות.
 3. פריצת או חריגת הביצית מהשחלה באה כ־12 שעות לאחר גמר קיומה של התאנה.
 4. אורך־החיים של הביצית הוא מ־6 עד 10 שעות.

סימני התאנה בפרה:

- הפרשת ריר בצבע חלב בעל סמיכות בינונית מהפות נותנת יסוד להשערה שהתאנה תופיע תוך 2–24 שעות.
 - הפרה עומדת (אינה בורחת) כשאחרות „רוכות” עליה.
 - היא גועה לעיתים תכופות.
 - אי־שקט והתרוצצות יתרה.
 - הפרשת ריר שקוף בצורת פתילים ארוכים ודקים.
 - שיער פרוע וממורט על העכוז — סימן ש„רכבו” עליה.
 - נסיונות לקפוץ על פרות אחרות (לסימן זה יש להתייחס בזהירות, כיוון שרגיל הדבר שפרות שלא בתאנה קופצות על זו שבת־אנה).
 - ברוב המקרים ניתן להבחין בתפיחה קלה של איברי המין החיצוניים.
- מן הראוי לבדוק ולהשוות את סימני התאנה עם אלה שבתאנות הקודמות, וכן רצוי לבדוק תאריכי הרביעה, בטרם קובעים שאמנם הפרה עומדת בתאנתה.

כיצד להבטיח יעילות הרביעה?

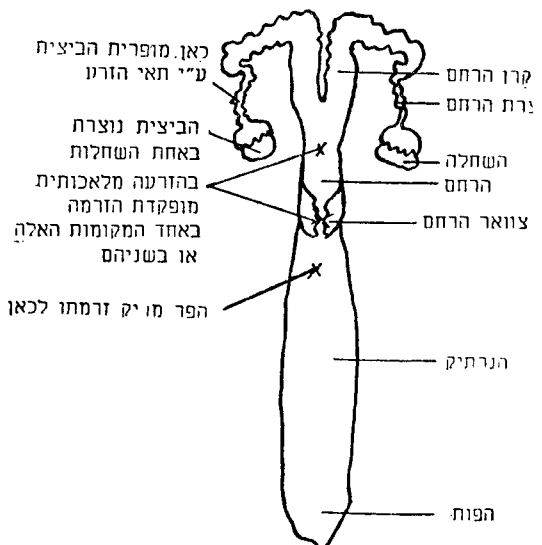
יש לפסוח על תאנה אחת, אם היא מופיעה תוך 60 הימים הראשונים שלאחר ההמלטה. אור־לם צריך להקפיד ולרשום בקביעות בכרטיס הפ־

נוכחו לדעת שתוצאות ההרבעות או ההזרעות תלויות במידה רבה במועדים, בהם בוצעו. הדעות היו חלוקות: יש שטענו שההרבעה או ההזרעה בתחילת התאנה היא היעילה ביותר, לעומתם סברו אחרים שסוף התאנה הוא המועד המתאים ביותר להפרייה. צריך להודות שעד היום לא הובררה הבעיה עד תומה, אולם הושגה התקדמות ניכרת בליבון עובדות מסוימות, וניתן כבר להורות את הבוקרים כיצד עליהם לנהוג ברביעת הבהמות כדי להגיע לתוצאות היעילות ביותר.

מטעם המחלקה להדרכה שליד האוניברסיטה בקליפורניה נתפרסם עלון מיוחד בשאלה הנדונה והננו להביא את תוכנו לתשומת לבם של בוקרינו.

כדי שהדברים יובנו בקלות נדגים בצויר סכמטי את איברי המין של הפרה, וכן נזכיר במלים אחדות את הדברים הידועים על אילו תופעות הקשורות בתהליך ההרבעה (או ההזרעה) וההפרייה.

איברי המין של הפרה

עה 8 בבוקר (בערך), מזריעים למחרת היום. כשמזמינים את המזריע רצוי לפרט בהודעה את המועד המדויק, בו הבחינו סימני התאנה בראשונה, והמזריע יוכל לכוון את ביקורו במשק לשעה המתאימה ביותר מבחינת יעילות ההזרעה. להסברת חשיבותו היתירה של תיאום הרבי-

עה ניתנת להלן גם דיאגרמה מיוחדת. דיאגרמה זו מדגימה את תוצאות רביעת פרות ברווחי-זמן שונים משך התאנה. ממנה הננו למדים את חשיבות הרביעה במועד הנכון. הנתונים שבדיאגרמה הושגו עם פרות נורמליות שעמדו תחת בקורת קפדנית בתחנת נסיונות. בתנאי משק רגילים, כשאין אפשרות להקפיד ולבדוק בדיוק בדייקנות את תופעות התאנה לפרטיהן, יעמוד שיעור הקליטה מרביעה ראשונה על 63% במוצא.

מהדיאגרמה למדים עוד שאין הביצית נעתקת מהשחלה אלא כעבור 12 שעות מגמר קיום התאנה, חייה של הביצית קצרים הם וסיכויי הפרייתה גדולים יותר כשהפרה תורבע בחצי השני של התאנה הקיימת. בהזרעה מלאכותית ניתן להגיע לתוצאות הטובות ביותר כשהזרקה נורמה תבוצע תוך 6–8 שעות ממועד היעלם של סימני התאנה.

רה את תאריכי כל התאנות. מהרשימה הזו ניתן להיווכח אם מחזורי התאנות הינם נורמליים. אין להרביע או להזריע אלא במקרה שנוכחו שמחזור התאנות הוא נורמלי. 84% של הפרות יש להן מחזור תאנות הנע בין 18 ל-24 ימים. המחזור הממוצע לכל הפרות הוא 21 יום. כשי מנהלים בקפדנות את רשימות התאנות אפשר לגלות ביתר קלות את המקרים של „תאנה שק” טה”.

אין זה רצוי להרביע בשעות הראשונות של התאנה, אלא אם כן נוכחו שפרה זו או אחרת מתעברת על נקלה מהרביעות שבתחילת התאנה. א. בהרבעות טבעיות ניתן להגיע לתוצאות יעילות יותר כשדוחים את הרביעה לחצי השני של תקופת התאנה.

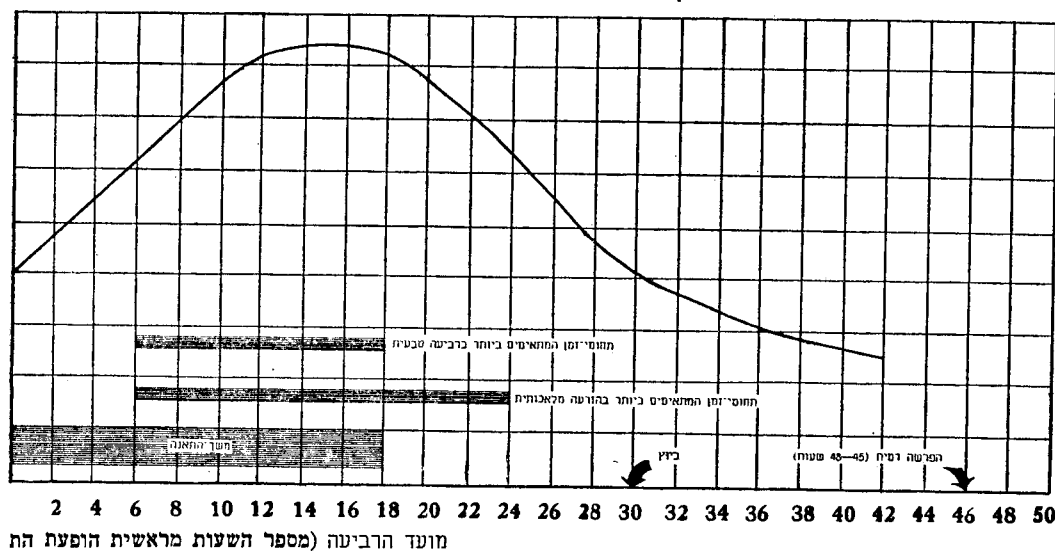
ב. בהזרעות — מוטב לאחר יותר, וברוב המקרים מגיעים לתוצאות טובות יותר כשמזריעים תוך 6 השעות שלאחר גמר התאנה.

תקופת התאנה מתמשכת מ-3 עד 27 שעות, ובמוצא — 18 שעות. כ-90% של הפרות יש להן תקופת תאנה הנמשכת 10 עד 24 שעות.

במקומות שהונהגה ההזרעה, מזריעים את הפרות, שנתגלתה בהן התאנה בחליבת הבוקר, באותו יום. הפרות, שתאנתם מופיעה לאחר הש-

% ההתעב
ברביעה רא

היחס בין מועד הרביעה ושיעור ההתעברות

משהו מנסיונו הקצר

בהתחלת פברואר 1955 עבר העדר שלנו בעבודת הרפתנים ובתנובת החלב תוך השוואת לסככות עם ריפוד עמוק ונחלב בבית־חליבה 4 החודשים האחרונים ברפת הישנה ל־4 חודשים מיוחד. ניסיתי לסכם את השינויים אשר חלו מקבילים בתנאים החדשים.

התנובה ומספר ימי העבודה בבנינים הישנים

החודש	מספר הפרות	ראשים בעדר	התנובה ליום ולפרה, ק"ג	ימי עבודה	כמות החלב בחודש, ק"ג
אוקטובר 1954	97	190	12.8	220	31.663
נובמבר "	95	189	16.0	208	30.253
דצמבר "	93	199	16.4	216	83.171
ינואר 1955	95	203	19.0	223	40.977

התנובה ומספר ימי העבודה בבנינים החדשים

החודש	מספר הפרות	ראשים בעדר	התנובה ליום ולפרה, ק"ג	ימי עבודה	כמות החלב בחודש, ק"ג
אוקטובר 1955	98	216	16.4	176	33.721
נובמבר "	93	209	17.7	158	34.723
דצמבר "	93	218	18.6	155	34.328
ינואר 1956	90	218	20.9	154	39.815

אם כי השנה מספר הפרות החולבות הוא קטן במקצת מאשר בתקופה המקבילה אשתקד, הרי המספר הכללי של הראשים בעדר גדל. בולטת הירידה במספר ימי־העבודה בענף כולו, המתבטאת בהפרש של 70 ימי עבודה לחודש; זאת אומרת, קימוץ של 2 עובדים ולמעלה מזה, יום־יום.

ל אריב

עי־שמר, פברואר 1956

העליה בתנובה היא ניכרת למדי. כמות המזון איננה שונה ברפת החדשה מזו שברפת הישנה.

סימן שעברה עליה התאנה שני ימים לפני זה. יש לרשום חאריך זיבת־דם זו ולהיעזר בו לשם גילוי הופעת התאנה הבאה.

רוכז לפי עלון־הדרכה שחובר ע"י:

ק. ל. פליססא

רס. ט. קאפס

הפרשת הדם מופיעה כרגיל כעבור 45—48 שעות מהתחלת התאנה. רייר־הפרשה אלה שורבים מאד בכמותם ובתכולת הדם בהם. הפרשה זו, יש לראותה כתופעה נורמלית ואין להסיק ממנה ולא כלום על קליטה או אי־קליטה. הדי־מום (זיבת־הדם) הזה יכול לשמש עזר רב בגי־לוי התאנות ה־"שקטות"; פרה עם דימום —